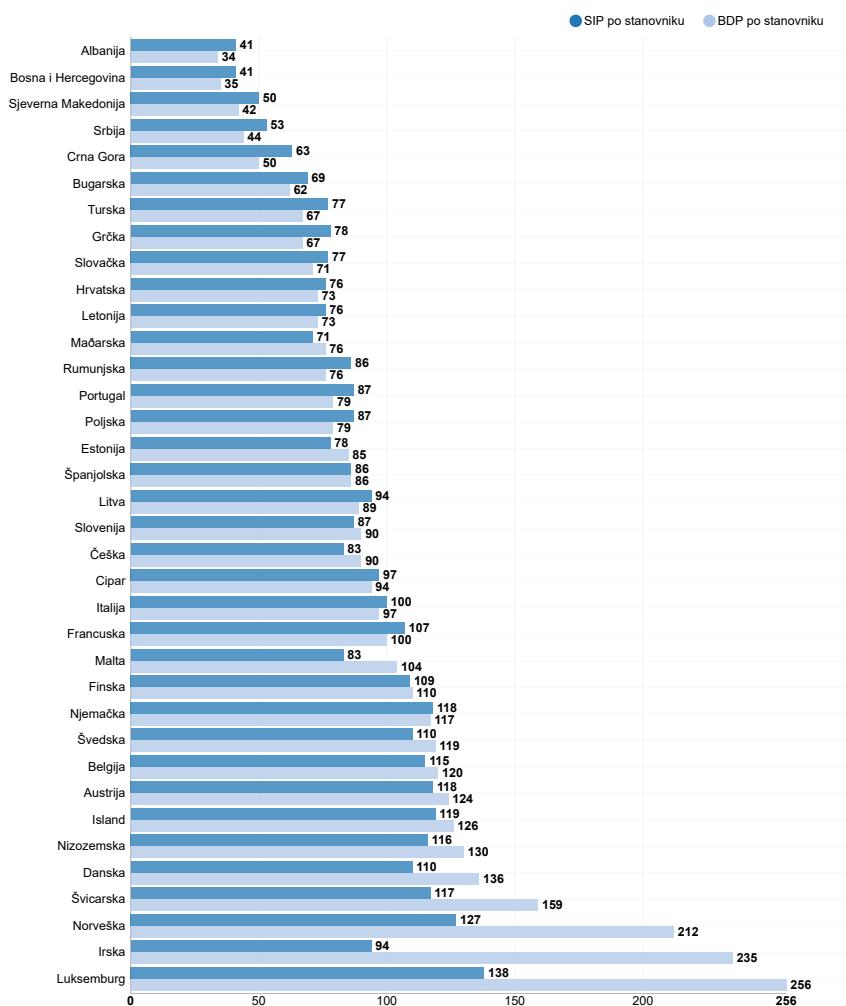

BRUTO DOMAĆI PROIZVOD I STVARNA INDIVIDUALNA POTROŠNJA U STANDARDU KUPOVNE MOĆI U 2022.

Eurostat 14. prosinca 2023. objavljuje podatke o bruto domaćem proizvodu (BDP-u) i stvarnoj individualnoj potrošnji (SIP-u) po stanovniku za 2022., iskazane standardom kupovne moći (SKM-om).

G-1. INDEKSI OBUJMA BDP-a I SIP-a PO STANOVNIKU U 2022. (EU-27 = 100)

Državni zavod za statistiku zajedno sa statističkim uredima ostalih europskih zemalja sudjeluje u Europskom programu usporedbe radi međunarodnog uspoređivanja fizičkog obujma svih kategorija finalne potrošnje BDP-a svih zemalja sudionica projekta.

Ovdje predstavljamo najnovije analize pariteta kupovne moći (PKM-a) i s njima povezanih ekonomskih pokazatelja (BDP i SIP) po stanovniku za razdoblje od 2020. do 2022. s naglaskom na posljednju referentnu godinu.

Rezultati Europskog programa usporedbe cijena i BDP-a pokazuju da BDP po stanovniku u Republici Hrvatskoj izražen u paritetu kupovne moći za 2022. iznosi 27% ispod prosjeka 27 država članica EU-a, dok SIP po stanovniku u istoj godini iznosi 24% ispod prosjeka EU-27.

Luksemburg, država s najvećim BDP-om prema SKM-u

Od država članica EU-a, najveći BDP po stanovniku prema SKM-u ima Luksemburg i on je za 156% viši od prosjeka EU-27, dok najnižu razinu BDP-a ima Bugarska i ona iznosi 38% ispod prosjeka EU-27.

Najveća razina BDP-a po stanovniku u Luksemburgu dijelom je posljedica velikog udjela prekograničnih radnika u ukupnom broju zaposlenih. Iako prekogranični radnici sudjeluju u BDP-u, oni ne čine dio rezidentnog stanovništva koji je uključen u izračunavanje BDP-a po stanovniku.

Uobičajeno je da se BDP po stanovniku koristi kao pokazatelj razine blagostanja u državama, ali on nije jedini takav pokazatelj. Pokazatelj koji bolje odražava stanje blagostanja u kućanstvima jest SIP po stanovniku i homogenija je kategorija od razine BDP-a. No bez obzira na homogenost te kategorije još uvijek postoje znatne razlike među državama članicama.

SIP najmanji u Albaniji i Bosni i Hercegovini

SIP po stanovniku prema SKM-u među državama članicama EU-a u 2022. kretao se od 31% ispod prosjeka EU-27 u Bugarskoj do 38% iznad prosjeka EU-27 u Luksemburgu.

Osim Luksemburga, najveći SIP po stanovniku prema SKM-u ostvarile su Austrija, Njemačka, Nizozemska, Belgija, Danska, Švedska, Finska, Francuska i Italija, čiji su podaci do 18% iznad prosjeka EU-27.

Skupinu zemalja čija je razina SIP-a po stanovniku ispod prosjeka EU-27 čine Cipar, Irska, Litva, Poljska, Portugal, Slovenija, Rumunjska, Španjolska, Malta i Češka te se on kreće u rasponu od 3% do 17%.

Najnižu razinu SIP-a po stanovniku ima skupina zemalja koju čine Estonija, Grčka, Slovačka, Letonija, Hrvatska, Mađarska i Bugarska, čiji je prosjek između 22% i 31% ispod prosjeka EU-27.

Uz 27 država članica EU-a u analizu su uključene i države članice EFTA-e (Norveška, Island i Švicarska) i države kandidatkinje za članstvo u EU (Turska, Crna Gora, Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija i Bosna i Hercegovina).

U državama EFTA-e u 2022. SIP se kretao između 17% i 27% iznad prosjeka EU-27, dok se u državama kandidatkinjama kretao između 23% i 59% ispod prosjeka EU-27.

1. BDP I SIP PO STANOVNIKU U SKM-U, INDEKSI OBUJMA (EU27 = 100) U 2020., 2021. I 2022., PREGLED PO DRŽAVAMA SUDIONICAMA

indeksi obujma (EU-27 = 100)

Države ¹⁾	SIP po stanovniku			BDP po stanovniku		
	2020.	2021.	2022.	2020.	2021.	2022.
EU-27	100	100	100	100	100	100
Države članice EU-a						
Luksemburg	139	143	138	260	266	256
Austrija	115	118	118	125	122	124
Njemačka	124	120	118	123	119	117
Nizozemska	114	114	116	130	131	130
Belgija	114	115	115	118	120	120
Danska	121	121	110	133	135	136
Švedska	111	112	110	123	122	119
Finska	114	112	109	114	112	110
Francuska	110	110	107	105	103	100
Italija	97	97	100	94	96	97
Cipar	96	95	97	91	94	94
Irska	89	91	94	207	221	235
Litva	94	96	94	88	89	89
Poljska	83	85	87	76	77	79
Portugal	84	84	87	76	75	79
Slovenija	83	86	87	89	90	90
Rumunjska	81	83	86	73	73	76
Španjolska	84	86	86	83	84	86
Malta	81	83	83	99	103	104
Češka	85	86	83	93	92	90
Estonija	78	79	78	85	86	85
Grčka	75	75	78	62	63	67
Slovačka	76	75	77	74	73	71
Letonija	72	74	76	72	71	73
Hrvatska	69	73	76	65	70	73
Mađarska	70	69	71	74	75	76
Bugarska	60	64	69	55	57	62
Ujedinjena Kraljevina ²⁾	109	-	-	102	-	-
Države članice EFTA-e						
Norveška	127	127	127	143	168	212
Island	120	120	119	118	119	126
Švicarska	123	120	117	155	157	159
Države kandidatkinje za članstvo u EU						
Turska	66	67	77	61	61	67
Crna Gora	59	59	63	45	47	50
Srbija	51	52	53	43	44	44
Sjeverna Makedonija	43	48	50	38	41	42
Albanija	39	39	41	31	31	34
Bosna i Hercegovina (BiH)	41	41	41	33	34	35

1) Države su poredane po razini SIP-a po stanovniku u 2022. Države s jednakom vrijednošću poredane su prema protokolarnom redoslijedu.

2) Od 1. veljače 2020. Ujedinjena Kraljevina na uređeni je način prestala biti članicom EU-a. Stoga su podaci koji se na nju odnose prikazani izdvojeno, i to samo za 2020.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori podataka

Eurostat objavljuje PKM-ove i iz njih izvedene pokazatelje na mrežnoj stranici *Statistics Explained; GDP per capita, consumption per capita and price level indices - Statistics Explained* (europa.eu).

Definicije i objašnjenja

SIP (stvarna individualna potrošnja) sastoji se od dobara i usluga koje su kućanstva stvarno potrošila, bez obzira na to jesu li ih kupila i platila kućanstva izravno, vlada ili neprofitne organizacije. SIP po stanovniku može se smatrati pokazateljem materijalnog blagostanja kućanstava.

PKM-ovi su pokazatelji razlike u razini cijena u pojedinim državama. Oni označavaju koliko valutnih jedinica košta određena količina robe i usluga u različitim državama. PKM-ovi se mogu koristiti kao stope konverzije valuta za pretvaranje rashoda izraženih u nacionalnim valutama u umjetnu zajedničku valutu (SKM), čime se eliminira učinak razlika u razini cijena u pojedinim državama.

SKM je jedinica umjetne valute koja eliminira razlike u razinama cijena među državama. Na taj način jedna jedinica SKM-a kupuje istu količinu roba i usluga u svim državama. Ta jedinica omogućuje usporedbu obujma ekonomskih pokazatelja u državama. Agregati izraženi u SKM-u izvode se dijeljenjem agregata u tekućim cijenama izraženima u nacionalnoj valuti s pripadajućim PKM-om.

PPP i BDP u SKM-u rezultat su multilateralnog statističkog istraživanja. Njegova je specifičnost u usporedbi s drugim statističkim istraživanjima to da rezultate izračunava međunarodni koordinator. Naime, nijedna od država sudionica ne može proizvesti rezultate samostalno. Druga specifičnost jest međusobna ovisnost rezultata među državama. Promjena podataka jedne države ne utječe samo na rezultate te države, nego utječe, manje ili više, i na rezultate drugih zemalja.

Rezultati se temelje na procjenama BDP-a za 2022. i posljednjim raspoloživim podacima o PKM-u.

PKM-ovi se koriste za generiranje indeksa cijena i obujma koji su potrebni za ekonomska istraživanja i analize koje uključuju usporedbe BDP-a i izdataka za BDP među državama. Indeksi obujma koriste se za usporedbu veličine ekonomije i razine materijalnog blagostanja ekonomija, potrošnje, investicija, državne potrošnje i ukupne produktivnosti. Indeksi cijena koriste se kako bi se usporedile razine cijena, strukture cijena, konvergencija cijena i konkurentnost.

Uz istraživanje i analizu, PKM i realni izdaci koji se dobivaju korištenjem PKM-a koriste se za izračun statističkih podataka. Međunarodne organizacije agregiraju realni BDP i njegove sastavnice za države kako bi se dobile ukupne vrijednosti za skupine zemalja, kao što je EU ili OECD. Međunarodne organizacije također koriste udjele država u svim ukupnim vrijednostima kao pondere kad se ekonomski pokazatelji, kao što su indeksi cijena ili stope rasta kombiniraju kako bi se dobili prosjeci za skupine država.

PKM-ovi se koriste i za administrativne svrhe. Europska komisija koristi se PKM-om kada alokira sredstva iz Strukturnih fondova državama članicama. Strukturni fondovi osnovani su kako bi se smanjile ekonomske razlike među državama članicama. Glavni pokazatelj koji određuje može li se regija prijaviti za dobivanje sredstava iz Strukturnih fondova jest regionalni BPD po stanovniku unutar države koji je deflacioniran korištenjem PKM-a. Međunarodni monetarni fond (MMF) koristi se PKM-om kada donosi odluku o kvoti svojih članica. Kvota države, između ostalog, određuje financijska sredstva koje je država obvezna uplatiti MMF-u.

Geografski podaci

Europska unija (EU-27) uključuje Belgiju, Bugarsku, Dansku, Češku, Njemačku, Estoniju, Irsku, Grčku, Španjolsku, Francusku, Hrvatsku, Italiju, Cipar, Letoniju, Litvu, Luksemburg, Mađarsku, Maltu, Nizozemsku, Austriju, Poljsku, Portugal, Rumunjsku, Sloveniju, Slovačku, Finsku i Švedsku.

Pravna osnova

- Uredba (EZ) br. 1445/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2007. o uspostavi zajedničkih pravila za pružanje osnovnih informacija o paritetima kupovne moći te za njihov izračun i diseminaciju

- Uredba Komisije (EU) 2015/1163 od 15. srpnja 2015. o provedbi Uredbe (EZ) br. 1445/2007 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu popisa osnovnih kategorija s obzirom na paritete kupovne moći

- Uredba (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Europskoj uniji (Uredba ESA 2010).

Kratice

EFTA	Europsko udruženje za slobodnu trgovinu
EU	Europska unija
Eurostat	Statistički ured Europske unije
EZ	Europska zajednica
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj
BDP	Bruto domaći proizvod
PKM	Paritet kupovne moći
SIP	Stvarna individualna potrošnja
SKM	Standard kupovne moći

Znakovi

- nema pojave

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Suzana Šamec, načelnica Sektora makroekonomskih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredile:

Suzana Čajkušić i Mirjana Lepušić

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 21 00 455

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr